

«MOTTAKERNAVN»
«ADRESSE»
«POSTNR» «POSTSTED»

Trondheim, 09.10.2017

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2017/11203

Saksbehandler:
Marit Johanne Birkeland

Områder for praktisk kjøreopplæring klasse S - behov for nye områder

Fra og med 1. juli 2007 ble det innført krav om obligatorisk opplæring for bruk av beltemotorsykkel – opplæring klasse S. Kravet medførte behov for motorferdsel i utmark i forbindelse med godkjente opplæringsaktørers adgang til å drive opplæring.

Praktisk kjøreopplæring for klasse S kan i dag helt eller delvis utøves på følgende områder:

- På områder for praktisk opplæring i klasse S fastsatt av Fylkesmannen etter § 3 h) i forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag.
- På motorsportbaner - forutsatt at de er fastsatt som øvingsområde etter § 3 h) i forskriften.
- På innmark forutsatt at grunneier tillater slik aktivitet – og aktiviteten er i tråd med annet regelverk.
- I snøskuterløyper fastsatt av kommunene, forutsatt at bestemmelsene i de lokale forskriftene overholdes.

Da kravet om obligatorisk opplæring klasse S ble innført, innledet Statens vegvesen (SVV) og tidligere Direktoratet for naturforvaltning (DN) et samarbeid om å etablere områder for obligatorisk opplæring. SVV og DN henstilte fylkesmennene om å samarbeide om å opprette 6 områder på inntil 1500 daa, og per i dag er følgende øvingsområder fastsatt etter § 3h) i forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag:

- Område i Lenvik kommune (skal dekke Troms sør for Lyngen og Nordland nord for Saltfjellet)
- Område på Storforshei i Rana kommune (skal dekke Nordland sør for Saltfjellet og Nord-Trøndelag)
- Område i Haltdalen kommune (skal dekke Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag og Møre og Romsdal)
- Område i Voss kommune (skal dekke Sogn og Fjordane og Hordaland)
- Område i Tokke kommune (skal dekke Rogaland, Vest-Agder, Aust-Agder, Telemark, Buskerud og Vestfold)
- Område på Haslemoen, Våler kommune (skal dekke Østfold, Oslo, Akershus, Hedmark og Oppland)

I Finnmark og Nord-Troms er det forutsatt at opplæring skal kunne gjennomføres i snøskuterløyper åpne for rekreasjonskjøring.

SVV har evaluert de fleste områdene. Konklusjonen er at noen områder fungerer svært godt, mens andre områder er tilnærmet uegnet til å dekke opplæringsbehovet i henhold til læreplan klasse S. Samtidig er det en økende etterspørsel etter opplæring klasse S, noe som blant annet kan henge sammen med lovendringen fra 2015 som åpner for at kommuner kan fastsette løyper for fornøyelseskjøring.

Behov for nye opplæringsområder

SVV og Miljødirektoratet mener det er behov for noen nye og noen flere øvingsområder enn de områdene vi har i dag. Vi mener også at det i større grad bør tas hensyn til regionale variasjoner i behov for opplæring. Vår vurdering er derfor at det ikke er hensiktsmessig å opprettholde maksantallet på 6 øvingsområder fordelt på 6 regioner.

Miljødirektoratet og SVV vil åpne for at fylkesmennene i større grad får ansvar for å vurdere behovet for øvingsområder og opplæring i sine fylker. Fylkesmannens vurdering av behov bør skje i samråd med tilsynsenhetene ved Statens vegvesen, bransjeorganisasjonene for trafikkskolene (ATL og Trafikkforum) og aktive kursarrangører for klasse S. Områder for praktisk kjøretrening i forbindelse med obligatorisk opplæring skal fastsettes av fylkesmennene etter forslag fra kommunene. Dette følger av § 3 h) i forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag. Det er derfor viktig at også kommunene involveres, og det bør være kommunene som fremmer forslag til aktuelle områder.

Det er fortsatt et mål å begrense antall øvingsområder til det som er nødvendig, og derfor er det viktig at fylkesmennene fortsatt har samarbeid og dialog på tvers av fylkesgrensene.

Aktørene nevnt over bør også delta i vurdering av aktuelle områder for å sikre kvalitativt gode opplæringsområder som svarer på kravene gitt i læreplanen for klasse S.

I vurderingene av behovet for nye øvingsområder bør følgende føringer legges til grunn:

- Tettheten av øvingsområder bør ikke være større enn det som er nødvendig for å dekke opplæringsbehovet.
- Regionale variasjoner i behov bør tas hensyn til. I deler av landet der snøskuteraktivitet er svært begrenset vil behovet for opplæringsområder trolig være langt mindre enn i områder med stor etterspørsel etter opplæring.
- Behov for nye områder må vurderes opp mot de etablerte øvingsområder med tanke på avstand og tilgjengelighet til øvingsområder. Det må påregnes reisevei i forbindelse med obligatorisk opplæringen for klasse S. Fylkesmennene bør i vurderingen av behov se om nabofylker har opplæringsområder som geografisk kan dekke etterspørselen i eget fylke.
- Forskrifter for områder som er uegnet i henhold til Statens vegvesen sin evaluering bør oppheves og erstattes med nye områder. Evalueringen fra Statens vegvesen viser blant annet at området på Storforshei og området på Haslemoen er dårlig egnet for å drive opplæring. I disse regionene områdene erstattes med nye områder.

- Ved etablering av øvingsområder skal forvaltningslovens Kap VII om forskrifter følges. Fylkesmannen må påse at områdene blir vurdert med hensyn til miljø-, friluftsliv og sikkerhet.
- I vurderingen av nye områder må det tas hensyn til områdets egnethet, som for eksempel stabile snøforhold og at de faktiske områdene dekker øvingsmomentene som læreplanen for klasse S stiller krav om. Øvingsområdene skal ikke være større enn 1500 dekar, og det bør etterstrebes å fastsette kvalitativt gode områder med minst mulig arealbruk.
- Ved fastsetting av nye områder bør fylkesmennene foreta en vurdering av hvilke geografiske nedslagsfelt øvingsområdet er ment å dekke opp.

De fastsatte øvingsområdene kan kun benyttes i forbindelse med obligatorisk kjøreopplæring i regi av opplæringsinstitusjon eller godkjente kursarrangører, og det er forutsatt at obligatorisk opplæring skal skje på øvingsområdene.

Øvingsområder i tilknytning til fastsatte snøskuterløyper

Snøskuterløyper fastsatt av kommunene kan benyttes i forbindelse med opplæring forutsatt at kjøring skjer i tråd med de lokale løypeforskriftene. I Nord-Troms og Finnmark har det fram til nå vært lagt opp til at opplæring skjer i løyper. Evalueringen fra SVV slår likevel fast at ikke all opplæring kan skje i løyper. Kjøring i løyper vil ikke dekke alle øvingsmomenter som læreplanen krever.

Nye øvingsområder etter § 3h) i forskriften kan fastsettes i tilknytning til etablerte løyper. Dette vil gi mulighet for å kunne dekke læreplanens opplæringsbehov med et vesentlig mindre arealbehov. Arealbehovet kan eksempelvis dekkes ved flere mindre områder i tilknytning til en løype, der de ulike områdene dekker ulike momenter i opplæringsplanen. Dersom et øvingsområde fastsettes i tilknytning til en etablert snøskuterløype, må det stilles krav i forskriften om at området skal skiltes og merkes når opplæring skjer. Dette for å unngå at andre brukere av snøskuterløyper misoppfatter aktiviteten som pågå, og det skapes inntrykk av ulovlig kjøring. I tillegg vil denne type skilting og merking bidra til trafiksikkerhet for brukerne.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Ivar Myklebust
avdelingsdirektør

Terje Qvam
seksjonsleder

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Klima- og miljødepartementet Postboks 8013 Dep 0030 OSLO
Statens vegvesen